

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 december 2021

1306/2021

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av kombinationsstraff

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017) 5 §, 8 § 3 mom., 10 § 2 mom., 13, 14, 18 och 19 §, 21 § 4 mom., 23 § 2 mom., 26 § 1 mom., 29 §, 35 § 1 mom. samt 36 och 38 §, av dem 35 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 863/2020, samt

fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 13 a och 17 a §, till 21 § ett nytt 5 mom. och till lagen nya 21 a–21 c § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

— — — — —

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av den övervakade och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

5 §

Drogfrihet

Den övervakade får inte vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel under övervakarmötena eller på platsen för arbete, rehabilitering, utbildning eller någon annan verksamhet som hänför sig till verkställigheten av övervakningstiden eller under sådana sammankomster som verkställigheten förutsätter.

8 §

Plan för strafftiden och tidsplan

— — — — —

Planen för strafftiden ska också innehålla ett tidsschema för avtjänandet av övervakningstiden.

— — — — —

10 §

Hörande av andra än fången

Även personer under 18 år som bor i bostaden i fråga ska tillfrågas om sin åsikt. En minderårig ska höras i samarbete med barnskyddsmyndigheterna med iakttagande av 20 § i barnskyddslagen (417/2007). Övervakningstiden får inte verkställas i bostaden, om den minderåriga av grundad anledning motsätter sig verkställigheten och med hänsyn till sin ålder och utvecklingsnivå är mogen att bedöma saken.

13 §

Kontroll av drogfrihet

Den övervakade kan förpliktas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov för att säkerställa att den övervakade inte är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel på det sätt som avses i 5 §.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på den övervakade, om det behövs på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningstillståndet av yttre tecken att döma är uppenbart, behöver utandnings-, saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte den övervakade kräver det.

13 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagningen i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas säkerställs. Om kontrollen av drogfrihet förutsätter att den övervakade ska klä av sig, ska den som utför kontrollen vara av samma kön som den kontrolleras.

Den övervakade kan förpliktas att besöka en enhet vid Brottsförklaringsmyndigheten, en hälsovårdscentral eller en enhet som avses i lagen om missbrukarvård (41/1986) för att lämna urinprov. Blodprov ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

- 1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,
- 2) orenheter inte kan hamna i provet,
- 3) provet inte kan förfalskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att den övervakade inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

Den övervakade ska underrättas om grunden för kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

14 §

Tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden

Den övervakade kan i ett enskilt fall få tillstånd att låta bli att följa en bestämmelse i planen för strafftiden, om det behövs av en orsak som hänför sig till hans eller hennes familj, hälso- och sjukvård, försörjning, skötsel av arbets-, utbildnings-, social- eller bostadsärenden eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

Den övervakade får i ett enskilt fall utan föregående tillstånd låta bli att följa en i 1 mom. avsedd bestämmelse, om det är nödvändigt på grund av att han eller hon insjuknat eller på grund av någon annan oförutsedd och tvingande orsak som påverkar verkställigheten. Den övervakade ska utan dröjsmål anmäla detta till Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten kan efter att ha fått anmälan bevilja tillstånd i efterskott.

17 a §

Brott mot skyldigheter

Den övervakade kan ges en varning, om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 12 eller 13 §. I stället för en varning kan den övervakade ges en anmärkning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte är upprepat.

Övervakningstiden kan förvandlas till ovillkorligt fängelse, om den övervakade grovt bryter mot sina skyldigheter. Ett brott mot skyldigheterna är grovt, om den övervakade trots varning upprepade gånger

1) anländer påverkad av berusningsmedel till en sammankomst som hör till övervakningstiden,

2) försöker hindra att de tekniska övervakningsanordningarna fungerar,

3) uppehåller sig på ett annat än i planen för strafftiden tillåtet område.

Ett brott mot skyldigheterna är grovt också om den övervakade bryter mot sina skyldigheter på ett sätt som visar uppenbar likgiltighet för tillbörligt avtjänande av övervakningstiden.

18 §

Utredning av brott mot skyldigheter

Om den övervakade misstänks ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 17 a §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda brottet mot skyldigheterna på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

Myndigheter och privata sammanslutningar som berörs av verkställigheten av övervakningstiden får trots sekretessbestämmelserna underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om att den övervakade brutit mot bestämmelserna i planen för strafftiden.

Om den övervakade misstänks ha grovt brutit mot sina skyldigheter, kan han eller hon tas i förvar i enlighet med 24 §.

19 §

Behandling av brott mot skyldigheter

Om den övervakade konstateras ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 17 a § 1 mom., beslutar Brottspåföljdsmyndigheten om anmärkning eller varning. När en varning ges ska den övervakade underrättas om vad fortsatt brott mot skyldigheterna kan leda till.

Om den övervakade misstänks ha grovt brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 17 a § 2 eller 3 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten lämna i 18 § avsedd utredning till åklagaren. Om åklagaren anser att den övervakade grovt brutit mot sina skyldigheter, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till domstol för avgörande. Om domstolen konstaterar att den övervakade grovt brutit mot sina skyldigheter, ska den förvandla den oavtjänade delen av övervakningstiden till ovillkorligt fängelse. Bestämmelser om förfarandet i domstol finns i 26 §.

21 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har i sin tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn i enlighet med 4 kap. 4 § i strafflagen. När det bedöms hur försvarligt nödvärnet varit ska de krav beaktas som kan ställas på en tjänsteman utifrån dennes utbildning och erfarenhet.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen samt om excess i nödvärn i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i den lagen.

21 a §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

Den som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

21 b §

Användning av fängsel

En övervakads omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, knippförband av plast, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt för att i samband med ett tjänsteuppdrag tygla våldsamt uppträdande eller avvärja överhängande risk för våld.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt.

21 c §

Förfarandet

Kontroll av drogfrihet, utredning av brott mot skyldigheterna, användning av maktmedelsredskap och fängsel ska registreras.

Den övervakade ska underrättas om grunden för användningen av fängsel så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

23 §

Hänvisningsbestämmelser

Vid behandling av uppgifter som gäller verkställigheten av den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff ska lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsförklaringsmyndigheten (1301/2021) iakttas.

26 §

Förvandling av övervakningstid till fängelse

Bestämmelser om grunderna för förvandling av övervakningstiden till ovillkorligt fängelse finns i 16 och 17 a §. Den minimitid som kan förvandlas är fyra dagar.

— — — — —

29 §

Beslutanderätt

Brottspåföljdsmyndighetens bedömningscentrum beslutar om planen för strafftiden enligt 8 § och om ändring av planen för strafftiden enligt 15 §.

Verkställighetsdirektören, verkställighetschefen eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman beslutar om beräkning av strafftiden och om i 22 § avsedd inräkning i strafftiden. En tjänsteman som svarar för verkställigheten eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten beslutar om utfärdande och återkallande av en efterlysning enligt 34 §.

Fängelsedirektören, en i arbetsordningen förordnad tjänsteman som svarar för sysselsättningen eller säkerheten i fängelset, direktören för byrån för samhällspåföljder eller den i arbetsordningen förordnade biträdande direktören beslutar om

- 1) tagande av blodprov enligt 13 § 2 mom.,
- 2) tillstånd enligt 14 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden,
- 3) utredning och framställning till åklagaren enligt 16 §,
- 4) anmärkning och varning enligt 17 a § 1 mom.,
- 5) lämnande av utredning om grovt brott mot skyldigheter enligt 19 § 2 mom. till åklagaren,
- 6) anmälan till tingsrätten enligt 24 § 2 mom.

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten beslutar om annan kontroll av drogfrihet enligt 13 § än blodprov, om tillstånd enligt 14 § 2 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, om säkerhetskontroll enligt 17 §, om fråntagande av föremål och ämnen som påträffats vid säkerhetskontrollen enligt 17 §, om utredning enligt 18 § 1 mom., om användning av fängsel enligt 21 b § och om ersättning av resekostnader enligt 33 §.

En tjänsteman som enligt 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen är anhållningsberättigad beslutar på begäran av Brottspåföljdsmyndigheten om hämtning enligt 20 § i denna lag samt om tagande i förvar enligt 16 och 18 § i denna lag.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar på framställning av fängelsedirektören om att den dömda ska avtjäna återstoden av övervakningstiden enligt 28 §.

35 §

Ändringssökande

Den övervakade får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) planen för strafftiden enligt 8 § och ändring av planen för strafftiden enligt 15 §,
- 2) tillstånd enligt 14 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa en skyldighet i planen för strafftiden,
- 3) anmärkning eller varning eller beslut om att inte ge en anmärkning eller varning enligt 17 a § 1 mom.,
- 4) inräkning i övervakningstiden och strafftiden enligt 22 §,
- 5) ersättning av resekostnader enligt 33 §,

6) något annat avgörande enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som träffats med stöd av denna lag än vad som avses i 1–5 punkten, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 36 § i denna lag.

— — — — —

36 §

Förbud mot att söka ändring

En övervakad får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) tillstånd enligt 14 § 2 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden,
- 2) fortsatt avtjänande av övervakningstid enligt 28 §.

38 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) säkerhetskontroller och registrering av dem,
- 2) registrering av kontroll av drogfrihet,
- 3) utredning och registrering av den övervakades brott mot skyldigheter,
- 4) verksamhet som kan godkännas som verksamhet enligt 6 §,
- 5) registrering av föremål och ämnen som överlämnas till polisen,
- 6) tillåtna maktmedelsredskap och fängsel samt om registrering av användning av maktmedelsredskap och fängsel,
- 7) ersättning för resekostnader till den övervakade,
- 8) hur tidpunkten för frigivning bestäms.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet får meddela närmare föreskrifter om

- 1) beredning av övervakningstid,
- 2) avtjänande av övervakningstid och om det förfarande som ska iakttas vid kontroll av drogfrihet,
- 3) grunderna för avvikelse från verksamhetsskyldigheten,
- 4) tvingande och oförutsedda situationer enligt 14 § 2 mom. och om innehållet i anmälan enligt det momentet,
- 5) det förfarande som ska iakttas vid frigivning.

Denna lag träder i kraft den 4 april 2022.

Helsingfors den 22 december 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitieminister Anna-Maja Henriksson